

**Filip Dragović. *Sigurnost europskih granica i migracije*,
Jesenski i Turk, Zagreb, 2018. 313 str.**

Knjiga *Sigurnost europskih granica i migracije* autora dr. sc. Filipa Dragovića u izdanju Naklade Jesenski i Turk, biblioteke Polemos objavljena je u Zagrebu 2018. i obrađuje nastanak i razvoj europskih sigurnosnih politika koje se odnose na sigurnost europskih granica. Dr. sc. Filip Dragović stručnjak je na području europskog prava, pitanja nadzora granica, migracija i azila. U svojoj karijeri, između ostalih dužnosti, obnašao je dužnosti pomoćnika ministra unutarnjih poslova, ravnatelja Uprave za europske integracije i međunarodnu suradnju u sklopu koje je sudjelovao u procesima pregovora prilikom ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju kao voditelj radne skupine za poglavlje 24 Pravda, sloboda i sigurnost. Trenutačno obnaša dužnost savjetnika ministra unutarnjih poslova i predavač je na Visokoj policijskoj školi gdje predaje na kolegijima Sigurnost europskih granica i migracije i Europske sigurnosne politike.

Knjiga ima 313 stranica i 9 poglavlja. U uvodnom poglavlju Dragović nas uvodi u predmet istraživanja gdje je fokus istraživanja stavljen na stvaranje, razvoj i analizu slobode kretanja ljudi unutar Europske unije u razdoblju od potpisivanja Šengenskog sporazuma do današnjih dana. Predmet istraživanja usmjeren je prema proučavanju procesa i politika Europske unije i Republike Hrvatske u području zaštite prava i interesa njezinih građana, načina uspostave i provedbe mjera s ciljem jačanja suradnje i učinkovitosti kontrole granica. Poseban naglasak stavljen je na analizu rastućih izazova u području sigurnosti granica i migracija.

U drugom poglavlju *Sigurnosne paradigme i pojmovne odrednice* naglasak je na prikazu suvremenih paradigmi i teorijskih koncepata u području sigurnosti. Granična sigurnost izuzetno je bitna za cjelokupni sustav nacionalne sigurnosti i time predstavlja poseban interes svake države. Europska unija, odnosno, tzv. šengenski prostor predstavlja u svijetu jedinstven koncept zaštite granica gdje je kontrola vanjskih granica formalno u nadležnosti države članice, ali i prepuštena nadležnosti nadnacionalnog tijela koje djeluje prema pravilima i propisima koja kreiraju sve članice, čime se postiže zajednička zaštita vanjske granice dok je unutar tog područja kretanje ljudi, kapitala,

usluga i roba slobodno. Kao trenutačnu, ali izvjesno i trajnu prijetnju sigurnosti europskih vanjskih granica, Dragović ističe izbjegličke valove i ilegalne migracije sa šireg područja Mediterana i Bliskog istoka kojima treba pristupiti sveobuhvatno i odgovorno vodeći računa o održivoj migrantskoj i izbjegličkoj politici s jedne strane, i stalnom unapređenju sustava zaštite vanjske granice s druge strane. U ovom poglavlju autor obrađuje ključne događaje koji su utjecali na promjene pristupa i kreiranje pravnih normi na razini Europske unije i Republike Hrvatske koji se odnose na graničnu sigurnost.

Treće poglavlje *Sigurnost i sigurnosne politike Europske unije* donosi cjelovit prikaz razvoja Europske unije i analizu temeljnih ciljeva u području zaštite vanjskih granica. Europska sigurnost proizlazi iz europskih sigurnosnih politika, pravnih akata i institucija EU. Kako bi lakše mogli sagledati odnos između provedbe mjera sigurnosti granica sa sigurnosnom arhitekturom Europske unije, u tom poglavlju predstavljen je pregled najvažnijih aktivnosti glavnih institucija Europske unije te načini stvaranja sigurnosnih politika. Temeljna osnova za provedbu granične sigurnosti proizlazi iz Šengenskog sporazuma čijoj je analizi dokumenata u tom poglavlju posvećen znatan dio prostora.

U četvrtom poglavlju *Europska unija – koncept sigurnosti granica* Dragović nastavlja analize iz trećeg poglavlja, analizirajući uspostavu javnih politika na području sigurnosti do neposrednog funkcioniranja sigurnosti granica. Integrirano upravljanje granicom s podijeljenom odgovornošću između Europske unije i država članica definirano je kroz pravni okvir kontrole granica Europske unije. Na području nadzora vanjske granice Europske unije najsnažniji pravni akt predstavljaju uredbe. Samo određivanje granične crte u svakoj državi u nadležnosti je države članice, dok se EU fokusira na uspostavljanje pravnog okvira za operativno djelovanje i zajedničku metodologiju rada granične policije ili drugih službi koje obavljaju poslove nadzora granice. Autor ističe da sustav sigurnosti granica kroz model integriranog upravljanja granicom sa svim svojim sastavnicama čini membranu koja mora biti maksimalno fleksibilna prema četirima zajamčenim slobodama kretanja (ljudi, roba, kapitala i usluga), a istodobno mora biti najznačajnija crta obrane europskog prostora pravde, slobode i sigurnosti. Također, bez odgađanja mora biti u stanju odgovoriti na kompleksne moderne asimetrične ugroze koje su nadnacionalne i stoga teže zaustavljive. Ključnu ulogu u operativnoj koordinaciji između zemalja članica na području upravljanja granicom, obuci nacionalnih graničnih straža, uspostavi jedinstvenih standarda obuke na razini svih članica, analize rizika, pomoći državama članicama u okolnostima koje zahtijevaju povećanu tehničku i operativnu pomoć na vanjskoj granici te podršku prilikom organiziranih zajedničkih operacija izručenja, pruža Europska agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) čije su nadležnosti opisane u tom poglavlju.

Peto poglavlje *Migracije* bavi se fenomenom migracija. Autor naglašava da su današnje migracije veoma kompleksne i da na njih nema jednoznačnog odgovora. Također, migracije se razlikuju po svom uzroku i podijeljene su na sljedeći način: privremeni radni migranti, visokoobrazovani i poslovni migranti, nezakoniti migranti, izbjeglice i azilanti, prisilne migracije, članovi obitelji i povratnici. U poglavlju se navode osnovne teorijske postavke *push* i *pull* faktora, međunarodnoga pravnog okvira, mješovitih razloga migracija kao i drugih relevantnih obrazaca promatranja i analiziranja suvremenih migracija.

U šestom poglavlju *Sigurnosni izazovi pri kontroli državne granice* autor ističe kako je kontrola državnih granica u proteklih 20 godina doživjela tektonske promjene zbog povećanja prijetnji te proširenja i zahtjevnosti poslova koje obavljaju službe za kontrolu granica. Tehnološka dostignuća omogućila su korištenje sofisticirane opreme bez kojih je, uz razmjenu podataka, danas nezamislivo uspješno kontroliranje granica. U tom poglavlju posebna je pozornost posvećena nezakonitim migracijama i krijumčarenju ljudi za koje autor ističe da su jedan od vidljivijih pokazatelja prijetnji sigurnosti država i propusta u sustavu nadzora državnih granica.

U sedmom poglavlju *Granična policija – uloga i obveze u sustavu sigurnosti* prikazan je povijesni prikaz nadležnosti i funkcioniranja granične policije na primjeru policija iz različitih dijelova svijeta čije je nadležnosti autor komparirao. Na pregledan način autor prikazuje ciljeve i vizije povijesnih aktivnosti sa suvremenim poslovima i ovlastima granične policije. Dragović posebnu pozornost posvećuje metodologiji rada granične policije i kriterijima postupanja.

Osmo poglavlje *Studija slučaja – Republika Hrvatska* autor opisuje specifičnosti hrvatske granice i organizacijsku strukturu Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske. Donosi pregled stanja sigurnosti granice Republike Hrvatske, proces pripreme za kontrolu vanjske granice Europske unije i ulazak u šengenski prostor.

U zaključku knjige Filip Dragović zaokružuje početna pitanja i daje potvrdu ispravnosti istraživanja i metodologije korištene u pisanju knjige te iznosi preporuke o unapređenju ključnih područja sigurnosti koja su bila predmetom istraživanja.

Knjiga je namijenjena znanstvenoj i stručnoj javnosti, poglavito studentima kao i široj zainteresiranoj javnosti koja se bavi ili pokazuje interes prema temama iz područja europske i nacionalne sigurnosti, šengenskog prostora, sigurnosti granica i migracija. Sadržaj knjige nudi uvid u kompleksnost zaštite europskih granica u suvremenim složenim uvjetima te se nudi kao polazna točka svakog daljnjeg istraživanja tih tema.